

120 eller 150 Rbd., er der dog altid Udgift til Vass og andre Gjenstande, som vil supplere omtrent den angivne Sum af 200 Rbd. Man maa endvidere lægge Mærke til, at, saa længe Vinteren varer, saa ere Bornholmerne affondrede fra deres Born, og det netop paa den Tid af Aaret, hvor ellers Forældre rundt om i Landet samles med deres Born, og det, at Forældrene jævnlig komme til at see deres Born og leve sammen med dem, er vist en saa vigtig Sag fra Opdragelsens Standpunkt, at man ikke bør opgive Midlerne dertil (Hør!). Jeg synes derfor, at naar Alt dette tages under Overveielse, og Hensyn saaledes tages saavel til Bornholms særlige Stilling, som en affondret Deel af Landet, som til de Midler, som Underviisningsvæsenet efter Forslaget dog vil bruge, for at skaffe Bornholmerne lettere Adgang til den saakaldte lærde Underviisning, saa maatte vi maaskee dog let kunne blive enige om, at det nu ikke er Tiden at affasse Rønne Skole eller til at skille den af med det hele Apparat, hvorved den lærde Underviisning kan begyndes. Skulde vi derimod nogenstunde komme til, hvad jeg anseer for særdeles onfseligt, at berøve Universitetet sin hele Afgangscandidatur og henslægge denne under de forskjellige Bestyrelfers Afdelinger, saaledes at der ikke længere kom til at omvandre hele den store Skare af Præbender, som efterhaanden vore dem over Dreene, der skulle sørge for deres Underholdning, saa var den Tid maaskee kommen, hvor en Forandring som den foreslaaede var passende. Men, inden den Tid indtræder, forekommer det mig at ville være en sand Belgjerning at lade dog Saameget blive tilbage af den lærde Skole i Rønne, som kan bringe dygtige, flittige, arbeidsomme Glevet til, naar de træde over i de mere udviklede lærde Skoler, at komme i den ældste Klasse eller maaskee strax i Gymnasialklassen.

Osternann: Uagtet der er fremsat enkelte Dittringer af det ærede Medlem for Præsts Amts 4de Valgfreds (Grundtvig) og den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning), som jeg vel kunde have Grund til at modsigge, saa føler jeg i nærværende Dødblik ikke stor Lyft til at

gaae ind derpaa; men derimod er der nogle Dittringer, der ere fremhævede af det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgfreds (Steen) og igjen ere optagne af den ærede Kultusminister, som jeg ikke kan lade staae uimodsagte i den Almindelighed, hvort disse Dittringer ere blevne fremførte, navnlig af den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 3die Valgfreds (Steen). Der er nemlig blevet talt om den store Nytte, der skulde ligge i en forudgaaet real Underviisning, og at derved Dverggangen til Studeringerne meget væsentligt lettedes; jeg skal ikke modsigge dette, naar Sætningen saaledes udtales i sin Almindelighed. Det er fuldkommen begrundet, især naar det træffer, at det er begavede unge Mennesker, naar det er, hvad man i daglig Tale kalder gode Hoveder, og, nota bona, dertil hører, at et saadant ungt Menneske ikke skal gaae over i en af vore nærværende lærde Skoler, hvor en vis Regelmæssighed i Fremgangen finder Sted, som igjen ofte binder de mere Begavede. Naar et saadant ungt Menneske, efterat have været i en Realskole, f. Ex. ved privat Hjælp bliver undervist i de gamle Sprog, tvivler jeg ikke paa, at han vil gjøre en overmaade god og hurtig Fremgang. Men anderledes bliver Forholdet, naar man tænker sig, at de Fleste af de unge Mennesker, der besøge de lærde Skoler, ere ganske almindelige og jævne Hoveder (thi det er aldeles umuligt i nogenomhelst Skole at skaffe en Samling af lutter gode Hoveder, af lutter begavede unge Mennesker), jeg har da selv seet og har Erfaring for, hvorledes det gaaer med saadanne Disciple, naar de i en fremrykket Alder gaae over i en eller anden lærd Skole, efterat have været i en Realskole; de ere i Almindelighed forberedte lidt hjemme, og Privatunderviisningen har været daarlig nok; man er tilbøielig til at sætte dem i den Klasse, hvori de efter deres Alder i en lærd Skole bør komme, og, naar de have været der i nogen Tid, viser det sig meget ofte, at med den gode Grund, de have lagt i Realskolen, begynder det at staae sig mindre godt; de begynde at glemme de mathematiske og andre Videnskaber, de iforveien have kunnet, hvorimod Svagheden i de gamle